

Palvelusetelin käyttöönoton taloudelliset vaikutukset

KPMG

16.9.2010

Sisällysluettelo

Esipuhe.....	3
English summary.....	4
1. Hankkeen sisällön kuvaus.....	5
1.1. Palvelujen järjestämisen vaihtoehtojen taloudelliset vaikutukset.....	6
1.2. Asiakas- ja palveluohjauksen taloudelliset vaikutukset.....	7
2. Laskentamallin käyttöohjeet.....	9
2.1. Palvelujen järjestämisen vaihtoehdot – osio 1.....	10
2.1.1. Yleistä.....	10
2.1.2. Lähtöoletukset	11
2.1.3. Kokonaisvolyymi	13
2.1.4. Tuloluokat ja asiakasrakenne.....	14
2.1.5. Ennusteet.....	15
2.1.6. Mallin tuottamat raportit.....	16
2.2. Asiakas- ja palveluohjaus – osio 2.....	24
2.2.1. Yleistä.....	24
2.2.2. Lähtöoletukset.....	25
2.2.3. Tavoitetilan mukainen kehitys.....	27
2.2.4. Nykytilan mukainen kehitys	29
2.2.5. Kustannussäästöjen nykyarvo.....	30
2.2.6. Väestöennuste.....	31
2.2.7. Laskentametodologiasta.....	31
2.2.8. Mallin tuottamat raportit.....	32
2.3. Case Tyyne – Esimerkki kevyempiin hoitomalleihin siirtymisen säästöpotentiaalista vanhustenhoidossa.....	40

Esipuhe

Koko Sitran toimintaa ohjaavana visiona on toimia hyvinvointia luovien "systeemisten muutosten" mahdollistajana. Sitran Kuntaohjelman näkökulmasta palvelusetelit ovat juuri tuollainen muutos: laaja-alainen muutos kuntalaisten palvelujen tuotannossa.

Sitran Kuntaohjelman palvelusetelihankeen tavoitteena on palvelusetelin käytön, sovellettavuuden ja toimintamallien laajentaminen kuntien sosiaali- ja terveystaloudissa. Tähän pyritään tekemällä konkreettisia toimenpiteitä, kokeiluja ja ratkaisuja kuntien kanssa. Näistä ovat hyviä esimerkkejä palvelusetelin hinnoittelumallit ja käyttöönoton käsikirja.

Palvelusetelihankeen tavoitteena on myös kansalaisten integroiminen mukaan kehittämään palvelusetelin ja palveluittensa sovellettavuutta ja toimintamalleja.

Perinteinen viestintä, kuten Sitran selvityksiä -sarja, toimii palvelusetelihankeen toimenpiteiden, kokeilujen ja ratkaisujen yhtenä viestintäkanavana. Nämä selvitykset ovat saatavilla sähköisesti Kuntaohjelman verkkosivujen (www.sitra.fi/kunta) Julkaisut-sivulta samoin kuin palvelusetelihankeen eri yhteisöllisten kanavien pääsivun www.facebook.com/palveluseteli kautta.

Kansalaiset voivat kommentoida ja tehdä ehdotuksia Sitran selvityksiä -sarjan julkaisujen innoittamina näillä sivustoilla ja palvelusetelihankeen ympärille organisoidussa sosiaalisessa mediassa.

Sitran palvelusetelihankeen puolesta toivon näiden selvitysten kannustavan Sinua osallistumaan palvelusetelin kehittämiseen.

Tuomo Melin
Johtava asiantuntija
Kuntaohjelma
Sitra

English summary

Sitra, the Finnish Innovation Fund is promoting the launch of the service voucher system in Finland. This report presents the calculation model which was created in order to be able to estimate the financial effects of the use of the voucher system. The model can be used in all social and healthcare services.

The aim is to provide the municipality tools to plan the service production also in the long run and to ensure the control and transparency of the decision making in the municipality. The model consists of two parts:

- The financial effects of alternative ways to organise and produce services (i.e. supply of services)
- The financial effects of alternative choices regarding customer and service steering (i.e. demand of services).

The reliable use of the model requires that the municipality knows for example the costs of the service, the capacity of the production and the terms of the purchase agreements made. The model takes into account the service needs of the customer, customer behavior and the market reaction. The results of the calculation always need to be carefully analysed and discussed thoroughly so that all decision makers understand the assumptions made and also the relations between different variables in the model.

1. Hankkeen sisällön kuvaus

Sitran Kuntaohjelman Palvelusetelihakkeessa on tarkasteltu ja mallinnettu palvelusetelin käyttöönoton taloudellisia vaikutuksia. Malli on yleinen ja sopii siten käytettäväksi eri toimialoilla. Pilotteina laskentamallin sisällön suunnittelussa ja käyttöönotossa ovat olleet Tampereen kaupungin vanhuspalvelut ja Turun kaupungin päivähoito.

Palvelusetelin käyttöönoton taloudellisen mallintamisen tarkoituksena on tukea kuntaa siirtymään hallitusti palvelusetelijärjestelmän piiriin. Kunnan tulee pystyä budjetoimaan palvelun järjestämisen tuotot ja kustannukset riittävän luotettavasti, ja varmistamaan, ettei kunnalle yllättäen muodostu esimerkiksi kustannuksia kerryttävää palvelutuotannon ylikapasiteettia. Mallin tavoitteena on myös edistää kunnan järjestämien palvelujen pitkäjänteistä suunnittelua ja osoittaa asiakas- ja palveluohjauksen, esimerkiksi matalan kynnyksen ja varhaisen puuttumisen palvelujen taloudellinen merkitys pidemmällä aikavälillä.

Laskentamalli muodostuu kahdesta toisiaan täydentävästä osiosta. Osiot kuvaavat:

- 1) palvelujen järjestämisen vaihtoehtojen taloudellisia vaikutuksia sekä
- 2) eri tavalla painottuvien asiakas- ja palveluohjausratkaisujen taloudellisia vaikutuksia.

1.1. Palvelujen järjestämisen vaihtoehtojen taloudelliset vaikutukset

Laskentamalli mahdollistaa taloudellisten vaikutusten arvioinnin sellaisessa tilanteessa, jossa palvelutuotannon rakenteita kunnassa muutetaan. Malli on suunniteltu erityisesti palvelusetelin käyttöönoton analysointiin, mutta mahdollistaa myös muiden palvelurakenteen muutosten simuloinnin.

Malli käsittelee sellaista palvelun tuotantoa tai järjestämistä, johon kunta osallistuu taloudellisesti: omaa tuotantoa, ostopalveluja, palvelusetelillä järjestettävää palvelua ja muuta tuotantoa. Mallilla on mahdollista tarkastella mm. seuraavia asioita:

- Millaisia taloudellisia vaikutuksia palvelutarpeen ja palvelujen määrän muutoksilla on tarkastelujakson aikana?
- Millaisia taloudellisia vaikutuksia palvelurakenteen muutoksilla on tietyn tarkastelujakson aikana?
- Miten palvelusetelin käyttöönotto sopeutetaan omaan tuotantoon ja ostopalveluiden ehtoihin?
- Miten palvelutuotannon kiinteät kustannukset käyttäytyvät palvelutuotannon muuttuessa?
- Miten palvelusetelin hinnoittelu vaikuttaa kunnan, asiakkaan ja palveluntuottajan talouteen?

Mallin avulla saadaan laskettua kunnan, asiakkaan ja palvelun tuottajan tuotot sekä kustannukset tietyllä ajanjaksolla, kun siirrytään uuteen palvelurakenteeseen. Vertailukohdaksi tälle kehitykselle malli laskee myös tuotot ja kustannukset sellaisessa tilanteessa, jossa nykyinen palvelurakenne säilyy ennallaan.

Laskentamallin käyttö edellyttää kunnalta oman palvelutuotannon tuottojen, kustannusten ja kustannusrakenteen sekä tuotantokapasiteetin ja ostopalvelusopimusten ehtojen tuntemista. Laskentamalliin voidaan syöttää myös seuraavia kysyntään ja tarjontaan liittyviä muuttujia: asiakasryhmien palvelutarve, asiakkaiden tulot ja kuluttajakäyttäytyminen sekä oman alueen markkinoilla toimivat palveluntuottajat ja tuotantokapasiteetti.

Mitä luotettavimmat lähtötiedot mallin käyttäjällä on, sitä luotettavampi on myös tarkastelun tulos. Mallin yhtenä vahvuutena on sen läpinäkyvyys. Lopputuloksen tulkinta ja käsittely edellyttävät kunnassa keskustelua ja analysointia, jotta kaikki tarvittavat tahot ymmärtävät laskentamallin sisältämät oletukset ja muuttujien väliset riippuvuudet. Tulosten käsittelijöiden on myös tärkeää tietää mitä lähteitä ennusteissa on käytetty.

1.2. Asiakas- ja palveluohjauksen taloudelliset vaikutukset

Laskentamalli mahdollistaa palveluketjujen ja niihin liittyvien palvelurakenteiden muutosten taloudellisten vaikutusten tarkastelun. Malli on suunniteltu erityisesti palvelurakenteen keventämiseen tähtäävän toiminnan arviointiin, mutta se mahdollistaa myös muiden palvelurakenteiden muutosten tarkastelun.

Mallin lopputuloksena saadaan valittujen asiakas- ja palveluohjauksen vaihtoehtojen taloudellinen vaikutus tarkastelujaksolla. Mallilla voidaan vertailla kustannuskehitystä myös sellaisessa tilanteessa, jossa nykyinen palvelurakenne säilyy ennallaan.

Mallipohjassa palvelut on jaettu kuuteen palvelutasoon:

1. Yleisneuvonta ja -ohjaus
2. Palveluketjun sisäänottovaihe
3. Palvelutarpeen arviointi ja palveluun ohjaus
4. Vihreän tason palvelut – avopalvelut (esim. kotihoito, terveyskeskuksen lyhytaikaishoito)
5. Keltaisen tason palvelut – keskiraskaat palvelut (esim. palveluasuminen)
6. Punaisen tason palvelut – raskaat palvelut (esim. laitoshiito).

Mallia sovellettaessa voidaan tasoja nimetä kunnassa olevan käytännön mukaan. Mallin kaikkia kuutta tasoa ei tarvitse käyttää. Olennaista on pystyä määrittelemään palvelun järjestämisen tavoitetilä, vaihtoehtoihin palveluketjuihin sisältyvät palvelut sekä tuntea kunkin palvelun kustannukset.

Mallin yhtenä piirteenä on mahdollisuus kohdistaa tarkastelujakson taloudellinen säästö ennalta ehkäiseviin, matalan kynnyksen ja varhaisen puuttumisen palveluihin (vaiheet 1-3 yllä). Mallin muuttujana voidaan käyttää myös kunkin palvelun tuottamiseen tarvittavan henkilöstön määrän muuttumista palvelutasoittain.

Mallilla voi lisäksi tarkastella yksittäisen henkilön vaihtoehtoisia kehityspolkuja sekä kunkin polun taloudellisia vaikutuksia. Lähtötiedoksi tarvitaan henkilön vaihtoehtoisten kehityspolkujen palvelutapahtumat ja niiden yksikkökustannukset. Pidemmän aikavälin kustannusvertailu tukee sekä päivittäistä asiakas- ja palveluohjaustyötä että poliittista päätöksentekoa.

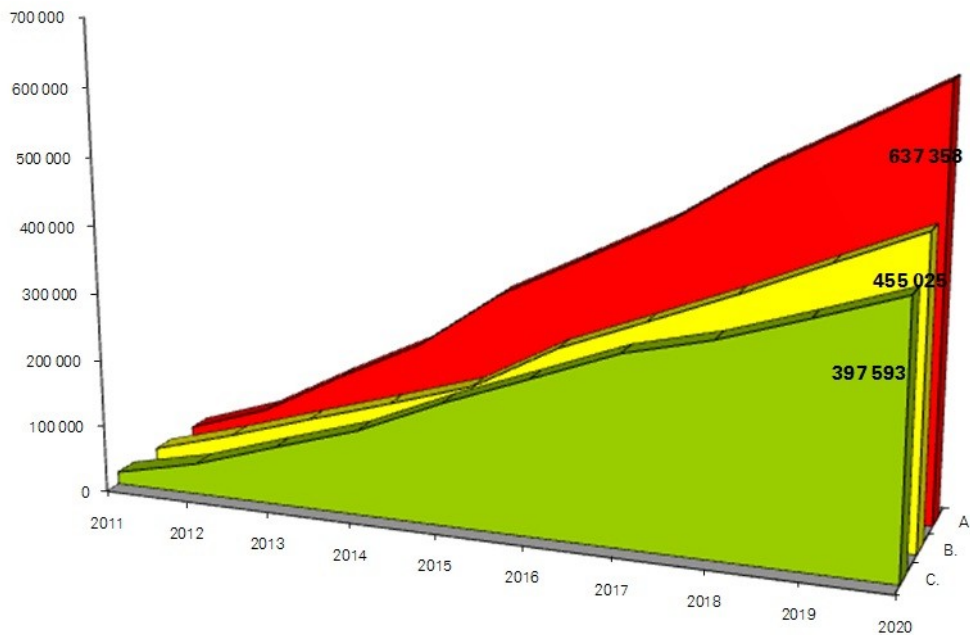
Mallilla voidaan laskea esimerkiksi vanhustenhoidon vaihtoehtoisten toimintamallien taloudelliset vaikutukset tarkastelujaksolla. Esimerkimmallisä on kuvitteellinen vanhusten palveluita käyttävä henkilö "Tyynä". Tyynelle on luotu kolme vaihtoehtoista kehityspolkuä:

Kehityspolku A: Tyyne joutuu vanhainkotiin ja on lisäksi noin 270 päivää sairaalahoitossa seuraavan 10 vuoden aikana. Tätä taloudellisesti raskasta kehityspolkua voidaan pitää vertailukohtana kevyemmille kehityspoluille B ja C.

Kehityspolku B: Tyyne saa säännöllistä kotihoitoa vuoteen 2015 saakka, jonka jälkeen hän siirtyy tehostetun palveluasumisen piiriin. Tyyne on lisäksi noin 110 päivää sairaalahoitossa seuraavan 10 vuoden aikana. Kevyempi asuminen ja madaltunut sairaalahoitotarve mahdollistavat osaltaan myös osallistumisen palvelutasojen 1-3 päiväkerhotoimintaan ja laboratoriokäynteihin.

Kehityspolku C: Tyyne asuu kotona elämänsä loppuun asti säännöllisen kotihoidon turvin. Lisäksi hän on yhteensä 330 vuorokautta tehostetussa palveluasumisessa ryhmäkodissa. Tässä kehityspolussa osallistuminen palvelutasojen 1-3 päiväkerhotoimintaan ja laboratoriokäynteihin on suurinta.

Kuvassa 1 esitetään yhteenveto eri kehityspolkujen kumulatiivisista kustannuksista.

Kuva 1. Tyyne-esimerkin eri kehityspolkujen kumulatiiviset kustannukset tarkastelujaksolla

2. Laskentamallin käyttöohjeet

Seuraavassa on kuvattu laskentamallin sisältö ja sen tuottama raportointi mallin käyttäjälle.

Käyttöohjeet muodostuvat:

Osiosta 1: Palvelujen järjestämisen vaihtoehdot

Osiosta 2: Asiakas- ja palveluohjaus

- Asiakas- ja palveluohjauksen vaihtoehtoiset ratkaisut
- Asiakas- ja palveluohjauksen Case –esimerkki.

2.1. Palvelujen järjestämisen vaihtoehdot – osio 1

2.1.1. Yleistä

Malli mahdollistaa vaihtoehtoisin palvelutuotantorakenteisiin siirtymisen taloudellisten vaikutusten simuloinnin. Se on suunniteltu erityisesti palvelusetelin käyttöönoton analysointiin, mutta mahdollistaa myös muiden palvelurakenteen muutosten simuloinnin.

Mallissa tiedot syötetään väritettyihin soluihin.

Malli käsittelee sellaista palvelun tuotantoa tai järjestämistä, johon kunta osallistuu taloudellisesti. Oma tuotanto tarkoittaa kunnan omilla resursseillaan tuottamia palveluita. Ostopalveluilla tarkoitetaan kunnan asiakkaille tarjoamia palveluita, joiden tuotanto on ulkoistettu yksityiselle sektorille tai esim. kuntayhtymälle. Muu tuotanto tarkoittaa yksityistä tuotantoa, jota kunta tukee taloudellisesti (esim. yksityisen hoidon tuki). Palveluseteliperusteinen tuotanto viittaa palveluihin, joita asiakas voi hankkia kunnan myöntämällä palvelusetelillä. Malli on tehty ensisijaisesti kunnan taloudellisen kehityksen arviointia varten. Näin ollen sellainen yksityinen tuotanto, jota kunta ei tue tai rahoita, on jätetty mallin tarkastelun ulkopuolelle.

Mallin lopputuotoksena saadaan kunnan ja kuntalaisten kustannukset vuosille 2010 – 2020 tilanteessa, jossa on siirrytty uuteen palvelurakenteeseen. Vertailukohdaksi tälle kustannuskehitykselle malli laskee myös kustannukset sellaisessa tilanteessa, jossa nykyinen palvelurakenne (eri tuotantomuotojen suhteelliset osuudet) säilyy ennallaan.

2.1.2. Lähtöoletukset

Palvelutuotannon perustiedot				
	Oma tuotanto	Yksityinen tuotanto		
		Ostopalvelu	Muu (esim. yks. hoidon tuki)	Palveluseteli
Volyymi ja kapasiteetti				
Nykyinen palvelua käyttävien lukumäärä	1 000	200	100	0
Nykyinen osuus tuotannosta	77 %	15 %	8 %	0 %
Uuden ja vapautuvan volyymin kohdentaminen	0 %	0 %	0 %	100 %
Nykyinen kapasiteetti	1 100	300		
Nykyinen käyttöaste	91 %	100 %		
Vaadittu lisäkapasiteetti vuoteen 2020 mennessä	0	941		
Syntyvän ylikapasiteetin kustannusosuus	75 %			
Vaikutus vuosissa	5			
Palvelun kustannus				
Palvelun kokonaiskustannus per asiakas €	300	340	360	320
Asiakkaalta perittävän omavastuuosuuden peruste	Tulosidonnainen	Tulosidonnainen	Tulosidonnainen	Tulosidonnainen
Mahdollisen tasasuuruisen omavastuuosuuden määrä €				
Asiakkaalta perittävän omavastuuosuuden painotettu keskiarvo €	184	184	209	194
Kunnalle jäävän maksuuosuuden painotettu keskiarvo €	116	156	151	126
Kustannuskehitys				
Kokonaiskustannusten muutos per asiakas vuodessa	4,0 %	4,0 %	3,0 %	1,0 %
Kunnalle jäävän maksuuosuuden muutos	4,0 %	4,0 %	3,0 %	0,0 %
Asiakkaalta perittävän omavastuuosuuden muutos	4,0 %	4,0 %	3,0 %	1,6 %
Yksityisen tuotannon kateprosentti		10 %	12 %	9 %

Nykyinen palvelua käyttävien lukumäärä ja osuus tuotannosta

Soluihin syötetään palvelua tällä hetkellä käyttävien asiakkaiden lukumäärä eri palvelun tuotantomuotojen mukaan. Kuvan esimerkissä kunta tuottaa itse palvelun 1000 asiakkaalle, hankkii palvelun ostopalveluna 200 asiakkaalle ja tukee 100 asiakkaan palveluostoja yksityiseltä sektorilta. Palveluseteliä ei esimerkissä ole vielä otettu käyttöön. Syötettävien solujen alla näkyy eri tuotantomuotojen nykyinen osuus kokonaistuotannosta.

Uuden ja vapautuvan volyymin kohdentaminen

Nykyisten asiakkaiden yhteenlasketun lukumäärän voidaan useimmissa tapauksissa odottaa kasvavan tulevaisuudessa. Lisäksi jotain tuotantumuotoa alas ajettaessa on asiakkaat sijoitettava uudelleen toisen tuotantumuodon piiriin. Tämä uusi tai vapautuva volyymi kohdistetaan soluihin syötettävien prosenttilukujen avulla eri tuotantumuodoille. Kuvan esimerkissä kaikki uusi kysyntä ja nykyisistä tuotantumuodoista vähennettävä tuotanto siirtyy palvelusetelin piiriin.

Nykyinen kapasiteetti ja käyttöaste sekä vaadittu lisäkapasiteetti vuoteen 2020 mennessä

Kapasiteetilla tarkoitetaan suurinta määrää käyttäjiä, joille palvelua voidaan nykyresursseilla tarjota. Nykyinen kapasiteetti syötetään erikseen kunnan omalle tuotannolle sekä yhteensä kaikille mallissa oleville muille tuotantumuodoille. Kapasiteettiluvuilla ei ole vaikutusta mallin euromääräisiin lopputuloksiin. Niiden avulla voidaan kuitenkin seurata käyttöasteen kehitystä sekä tarkastella, kuinka paljon kapasiteetin on niin julkisella kuin yksityiselläkin sektorilla muututtava, jotta mallissa käytetyt oletukset ovat mielekkäitä.

Syntyvän ylikapasiteetin kustannusosuus ja vaikutus vuosissa

Kustannukset eivät pienene välittömästi omaa tuotantoa vähennettäessä. Tämä johtuu mm. siitä, että palvelua tuottanut henkilökunta jää edelleen kunnan palvelukseen. Kustannukset pienenevät siis viiveellä eläköitymisen ja muun luonnollisen työvoiman vähenemisen kautta tai sitä mukaa, kun henkilöstöä saadaan siirrettyä muihin tehtäviin. Myös muun tuotantorakenteen (esim. kiinteistöt) sopeuttaminen uuteen matalampaan tuotantotasoon kestää aikansa. "Syntyvän ylikapasiteetin kustannusosuus vuosissa" –soluun syötetään se osuus kustannuksista, joka edelleen kohdistuu vapautuneeseen asiakaspaikkaan ensimmäisenä vuonna. "Vaikutus vuosissa" –soluun syötetään aika, jossa tämä kustannusosuus laskee nolnaan. Kuvan esimerkissä oletetaan, että oman tuotannon vähentyessä poistuneet asiakaspaikat tuottavat tuotannon vähennysvuonna vielä 75 prosenttia siitä kustannuksesta, mitä ne tuottivat käytössä. Luku laskee esimerkissä tasaisesti viidessä vuodessa nolnaan. Tässä tapauksessa käyttämättömäksi jäävä oma kapasiteetti ei siis enää tuota kustannuksia kuudennesta vuodesta alkaen.

Palvelun kokonaiskustannus per asiakas vuosissa €

Soluihin syötetään palvelun keskimääräinen kustannus kunnalle ja asiakkaalle yhteenlaskettuna. Yksityisen tuotannon tapauksessa kustannus on siis palveluntarjoajan / tuottajan perimä hinta (sisältäen katteen), ei sen tuotantokustannus. Palvelun keskimääräinen kustannus kunnalle pitää sisällään myös kunnan hallintokulut ja muut kustannusten kohdistamiset sekä alv- ja muut verovaikutukset. Mallin lopputulosten kannalta on tärkeitä, että kokonaiskustannus kattaa palvelun tuotannon todellisen kustannuksen.

Asiakkaalta perittävän omavastuuosuuden peruste ja mahdollisen tasasuuruisen maksun määrä €

Valikosta valitaan, onko asiakkaalta perittävä maksu sidonnainen asiakkaan tuloihin vai tasasuuruinen kaikille. Jos hinta / maksu on tulosidonnainen ja palvelun käyttäjien tulojakauma ja hinnan määräytymisperuste ovat saatavilla, voidaan tiedot syöttää "Tuloluokat ja asiakasrakenne" -sivulle. Vaihtoehtoisesti voidaan tulosidonnainen hinta määrittellä mallissa tasasuuruiseksi, jos käytettävissä on asiakkailta perittävä keskimääräinen hinta. Tasasuuruinen hinta syötetään valikkojen alapuolella oleviin soluihin.

Asiakkaalta perittävän omavastuuosuuden painotettu keskiarvo €

Maksuperusteiden ollessa tulosidonnainen, laskee malli soluihin asiakkaiden määrillä painotetun maksun keskiarvon. Luku vastaa siis kokonaiskustannuksesta keskimäärin asiakkaalle kohdistuvaa määrää. Tasasuuruisen maksun tapauksessa asiakkaalta perittävä maksu syötetään suoraan edelliselle riville.

Kunnalle jäävän maksuosuuden painotettu keskiarvo €

Maksuperusteiden ollessa tulosidonnainen, laskee malli soluihin asiakkaiden määrillä painotetun kunnan osuuden keskiarvon. Luku vastaa siis kokonaiskustannuksesta keskimäärin kunnalle kohdistuvaa määrää. Tasasuuruisen maksun tapauksessa kunnan osuus lasketaan suoraan tasasuuruisen maksun ja kokonaiskustannuksen erotuksena.

Kokonaiskustannusten muutos per asiakas vuodessa

Soluun syötetään ennakoitu kokonaiskustannuksen prosentuaalinen muutos vuodessa. Syötetyllä hintakehityksellä voidaan esim. ottaa kantaa siihen, onko odotettavissa oleva tuotantokustannusten nousu korkeampaa yksityisellä sektorilla kuin julkisella.

Kunnalle jäävän maksuosuuden ja asiakkaalta perittävän omavastuusuuden muutos

Soluihin syötetään kunnan keskimääräisen maksuosuuden muutos vuodessa. Seuraavalta riviltä voidaan lisäksi tarkastella, miten asiakkaalta perittävän hinnan muutos on riippuvainen kokonaiskustannusten ja kunnan maksuosuuden kehityksestä. Jos kunnan maksuosuus palvelusetelin kohdalla (palvelusetelin arvo) esim. halutaan sitoa kahden prosentin inflaatiokasvuun ja kokonaiskustannusten (palvelun hinta) kasvu on tätä suurempi, näkyy tämä suurempana kasvuna asiakkaan maksuosuudessa.

Yksityisen tuotannon kateprosentti

Yksityisen tuotannon kateprosentti vaikuttaa mallissa pelkästään yksityisen tuotannon tuloslaskelmaan. Sillä ei ole vaikutusta palvelun hintaan tai kustannuskehitykseen.

2.1.3. Kokonaisvolyymi

Käytetty ennuste
Väestöennusteeseen perustuva arvio

	Oma arvio	
	Volyymi	Volyymien kasvu
2010	1 300	
2011		-100,0 %
2012		
2013		
2014		
2015		
2016		
2017		
2018		
2019		
2020		

	Väestöennusteeseen perustuva arvio					
	Käyttäjien jakauma ikäluokittain			Oikaisu volyymiin (paikkaa)	Volyymi	Volyymien kasvu
	0 - 14	15 - 64	65 -			
2010	0 %	60 %	40 %	0	1 300	
2011	0 %	60 %	40 %	0	1 316	1,2 %
2012	0 %	60 %	40 %	0	1 332	1,2 %
2013	0 %	60 %	40 %	0	1 347	1,1 %
2014	0 %	60 %	40 %	0	1 362	1,1 %
2015	0 %	60 %	40 %	0	1 376	1,0 %
2016	0 %	60 %	40 %	0	1 390	1,0 %
2017	0 %	60 %	40 %	0	1 403	0,9 %
2018	0 %	60 %	40 %	0	1 416	0,9 %
2019	0 %	60 %	40 %	0	1 429	0,9 %
2020	0 %	60 %	40 %	0	1 441	0,8 %

Ennustettu palvelun volyymi perustuu mallissa "Lähtöoletukset"-sivulle syötettyyn palvelua käyttävien lukumäärään ja "Kokonaisvolyymi"-sivulle syötettävään volyymien kehitykseen. Ennakoitu kokonaisvolyymien kehitys voidaan määrittellä joko perustuen omaan arvioon tai väestöennusteeseen pohjautuvaan arvioon.

Jos kokonaisvolyymien kehitys halutaan arvioida itse, valitaan "Käytetty ennuste" -valikosta "Oma arvio" ja syötetään kokonaisvolyymien kehitys alla olevaan

samannimiseen taulukkoon. Volyymin ennakoitu kehitys voi pohjautua esim. arvioon alueella asuvien palvelun kohderyhmään kuuluvien kuntalaisten määrän kehityksestä, kyseisen palvelun kysynnän lisääntymisestä näiden kuntalaisten joukossa tai yksityiseltä sektorilta (mallinnettujen tuotantomuotojen ulkopuolelta) julkisen sektorin tuottamien palveluiden piiriin siirtyvien kuntalaisten määrästä.

Jos kokonaisvolyymin kehitys halutaan perustaa tilastokeskuksen väestöennusteeseen, tehdään valinta ”Käytetty ennuste” –valikosta. ”Väestöennusteeseen perustuva arvio” –taulukon täytetään tämän jälkeen vuosittainen palvelun käyttäjien ikäjakauma. Tuloksena saatua volyymiennustetta voidaan myös oikaista vuosi vuodelta.

2.1.4. Tuloluokat ja asiakasrakenne

Käytetty tulojakauma
Oma arvio

Tuloluokat ja niiden perustiedot												
Tuloluokat		Asiakkaiden lukumäärä luokittain				Nyk. asiakkaan maksu vuodessa			Asiakasmaksun ja palvelusetelin omavastuuosuuden		Asiakasmaksun ja palvelusetelin omavastuuosuuden	
		Oma tuotanto ja ostopalvelut		Muu (esim. yksityisen hoidon tuki)		Oma tuotanto ja ostopalvelut			Keski-määräinen tulo tulosidonnainen		suhteellinen ero (%) lähtöoletuksin	
Luokka	Alaraja	Yläraja	Oma arvio	Tulojakaumatilastojen mukainen	Oma arvio	Tulojakaumatilastojen mukainen	Oma tuotanto ja ostopalvelut	Muu (esim. yksityisen hoidon tuki)	Keski-määräinen tulo	suhteellinen ero (%) kun valittu tulosidonnainen	suhteellinen ero (%) lähtöoletuksin	Palvelusetelin omavastuuosuus
1	0,00	800,00	90		5		116	128	400	5,00 %	5,00 %	122
2	800,01	1 200,00	140		10		140	154	1 000	5,00 %	5,00 %	147
3	1 200,01	1 600,00	170		12		156	172	1 400	5,00 %	5,00 %	164
4	1 600,01	2 000,00	210		15		172	189	1 800	5,00 %	5,00 %	181
5	2 000,01	2 400,00	190		20		188	207	2 200	5,00 %	5,00 %	197
6	2 400,01	3 000,00	140		15		208	229	2 700	5,00 %	5,00 %	218
7	3 000,01	3 400,00	90		10		228	251	3 200	5,00 %	5,00 %	239
8	3 400,01	3 800,00	80		5		244	268	3 600	5,00 %	5,00 %	256
9	3 800,01	4 200,00	70		4		260	286	4 000	5,00 %	5,00 %	273
10	4 200,01	4 600,00	20		4		276	304	4 400	5,00 %	5,00 %	290
11										0,00 %		
12										0,00 %		
13										0,00 %		
14										0,00 %		
15										0,00 %		
16										0,00 %		
17										0,00 %		
18										0,00 %		
19										0,00 %		
20										0,00 %		
Yhteensä			1200		100		184	209				194
Painotettu keskiarvo												

Jos ”Lähtöoletukset”-sivulla asiakkaan maksun perusteeksi on valittu tulosidonnainen, täytetään taulukkoon tuloluokat, tuloluokkien asiakasmäärät, asiakkaan maksu vuodessa ja maksun muutos siirtyessä palveluseteliin.

Tuloluokat voidaan määrittellä itse valitsemalla ”Käytetty tulojakauma” –valikosta ”Oma arvio”. Jos tulojakauma perustuu omaan arvioon/tietoon, on tulosidonnaisen hinnan laskemiseksi syötettävä tuloluokkien ylä- ja alarajat. Tulorajat voidaan syöttää kuukausi- tai vuosituloina, mutta asiakasmaksut (sarakkeet K ja L) on syötettävä vuosiperusteisesti.

Vaihtoehtoisesti voidaan valikosta valita ”Tulojakaumatilastojen mukainen”, jolloin malli antaa Suomen tulojakaumaan perustuvat keskimääräiset tulot väestödesiileittäin. Keskimääräisen tulon perustuessa tulojakaumatilastoon, esittää malli bruttotulon kuukaudessa per henkilö. Mallin käyttäjälle jää tämän jälkeen syötettäväksi vain vuosittainen asiakasmaksu eri keskimääräisille tuloille ja muutos siirryttäessä palveluseteliin.

Annettujen tietojen perusteella malli laskee asiakasmäärillä painotetut keskimääräiset asiakasmaksut omassa tuotannossa ja ostopalveluissa, muussa tuetussa yksityisessä tuotannossa sekä palveluseteliperusteisessa tuotannossa.

2.1.5. Ennusteet

Oletukset markkinan kehityksestä	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Markkina											
<u>Kokonaisvolvyymi</u>	1 300	1316	1 332	1 347	1 362	1 376	1 390	1 403	1 416	1 429	1 441
Kasvu-%		1,2 %	1,2 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %	1,0 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %	0,8 %
Oma tuotanto											
Volyyymi	1 000	900	800	700	200	200	200	200	200	200	200
%-osuus kokonaisvolvyymista	77 %	68 %	60 %	52 %	15 %	15 %	14 %	14 %	14 %	14 %	14 %
Nykyinen tuotanto	1 000	900	800	700	200	200	200	200	200	200	200
<u>Omaan tuotantoon kohdentuva uusi tai vapautuva volvyymi</u>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kapasiteetin siirto yksityiselle sektorille	0	0	0	0	500	0	0	0	0	0	0
<u>Kustannusvaikutteinen viikapasiteetti (suhteessa nykytilaan)</u>	0	75	135	180	135	90	45	15	0	0	0
Kapasiteetti	1100	980	935	880	335	290	245	215	200	200	200
Käyttöaste-%	91 %	92 %	86 %	80 %	60 %	69 %	82 %	93 %	100 %	100 %	100 %
Yksityinen tuotanto											
Volyyymi / vaadittu kapasiteetti	300	416	532	647	1162	1176	1190	1203	1216	1229	1241
Vaadittu lisäkapasiteetti vuodessa suhteessa nykytilaan	0	116	116	115	515	14	14	13	13	13	12
Ostopalveluna hankittu											
Volyyymi	200	150	100	50	0	0	0	0	0	0	0
%-osuus kokonaisvolvyymista	15 %	11 %	8 %	4 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Nykyinen tuotanto	200	150	100	50	0	0	0	0	0	0	0
<u>Ostopalveluun kohdentuva uusi tai vapautuva volvyymi</u>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muulla (esim. yksityisen hoidon tuki) hankittu											
Volyyymi	100	75	50	25	0	0	0	0	0	0	0
%-osuus kokonaisvolvyymista	8 %	6 %	4 %	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Nykyinen tuotanto	100	75	50	25	0	0	0	0	0	0	0
<u>Muuhun (esim. yksityisen hoidon tuki) kohdentuva uusi tai vapautuva</u>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Palvelusetelillä hankittu											
Volyyymi	0	191	382	572	1162	1176	1190	1203	1216	1229	1241
%-osuus kokonaisvolvyymista	0 %	15 %	29 %	42 %	85 %	85 %	86 %	86 %	86 %	86 %	86 %
Nykyinen tuotanto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<u>Palveluseteliin kohdentuva uusi tai vapautuva volvyymi</u>	0	191	382	572	1162	1176	1190	1203	1216	1229	1241

Malli tuottaa aiemmille sivuille syötettyjen tietojen (mm. uuden kysynnän allokaatio) sekä "Ennusteet"-sivun nykyisen tuotannon vähentämistä koskevien lisäoletusten perusteella laskelmat palvelurakenteen muutoksen taloudellisista vaikutuksista.

Eri tuotantomuotojen "Nykyinen tuotanto" -riveille syötetään nykyinen tai sitä matalampi tuotantomäärä sen mukaan, miten tuotantomäärää on aikomus vähentää vuosina 2010 - 2020. Oman tuotannon kohdalla on lisäksi mahdollisuus erikseen määritellä mahdolliset kapasiteetin siirrot yksityiselle sektorille. Tämä siirretty kapasiteetti ei kerrytä kustannuksia tulevana vuosina, kuten muutoin vähennetty oma tuotanto tekee.

Malli sijoittaa mahdollisen nykyisen tuotannon vähentämisen sekä kokonaisvolvyymien kasvun "Lähtöoletukset"-sivulla määriteltyjen prosenttien mukaisesti eri tuotantomuodoille. Kuvan esimerkissä kaikki uusi kysyntä kohdentuu palveluseteliperusteiseen tuotantoon.

2.1.6. Mallin tuottamat raportit

Lähtöoletukset

Kustannusmuutos siirryttäessä palveluseteliympäristöön

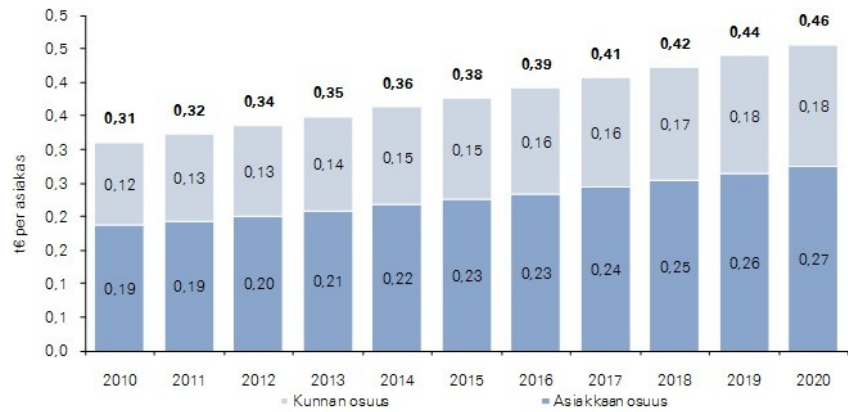
Yllä olevasta kaaviosta voidaan tarkastella vuotuisen kustannuksen muutosta siirryttäessä palveluseteliympäristöön. Niin asiakkaiden, kunnan kuin kokonaiskustannusten muutos viittaa kustannusten tasoon uudessa palvelurakenteessa. Vertailukohtana on tilanne, jossa palvelurakenne säilyy ennallaan.

Asiakaspaikkojen jakauma 2010-2020

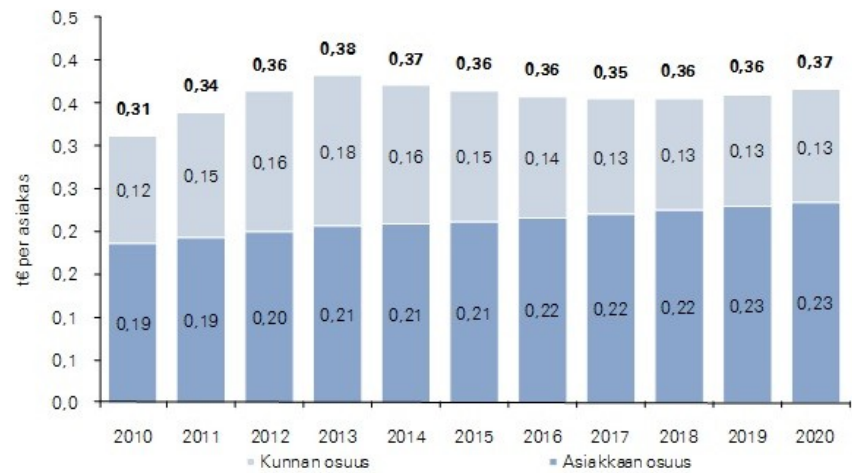
Yllä olevasta kaaviosta voidaan tarkastella valittua palvelurakenteen kehitystä.

Kokonaiskustannus nykytilan jatkuessa

Yllä olevasta kaaviosta voidaan tarkastella kokonaiskustannuksen sekä kunnan ja asiakkaan kustannusosuuden kehitystä tilanteessa, jossa palvelurakenne säilyy ennallaan.

Kokonaiskustannuksen jako palveluseteliympäristössä

Yllä olevasta kaaviosta voidaan tarkastella kokonaiskustannuksen sekä kunnan ja asiakkaan kustannusosuuden kehitystä tilanteessa, jossa siirrytään uuteen palvelurakenteeseen.

Ennusteet

Kustannuslaskelmat											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tuotantokustannukset per asiakas											
Oma tuotanto	300	338	379	424	588	529	465	424	411	427	444
Ostopalveluna hankittu	340	354	368	382	398	414	430	447	465	484	503
Muulla (esim. yksityisen hoidon tuki) hankittu	360	371	382	393	405	417	430	443	456	470	484
Palvelusetelillä hankittu	320	323	326	330	333	336	340	343	347	350	353
Painotettu keskiarvo	311	339	363	382	370	364	358	355	356	361	366
<i>Painotettu keskiarvo nykytilan jatkuessa</i>	<i>311</i>	<i>323</i>	<i>336</i>	<i>349</i>	<i>362</i>	<i>377</i>	<i>391</i>	<i>407</i>	<i>422</i>	<i>439</i>	<i>456</i>
Tuotantokustannukset yhteensä											
Oma tuotanto	300 000	304 200	303 389	296 964	117 571	105 849	93 001	84 878	82 114	85 399	88 815
Ostopalveluna hankittu	68 000	63 040	36 774	19 123	0	0	0	0	0	0	0
Muulla (esim. yksityisen hoidon tuki) hankittu	36 000	27 810	19 096	9 835	0	0	0	0	0	0	0
Palvelusetelillä hankittu	0	61 731	124 697	188 586	386 938	395 516	404 227	412 729	421 361	430 125	438 668
Yhteensä	404 000	446 781	483 956	514 508	504 509	501 365	497 228	497 607	503 475	515 523	527 482
<i>Nykytilan jatkuessa</i>											
<i>Oma tuotanto</i>	<i>300 000</i>	<i>315 840</i>	<i>332 467</i>	<i>349 660</i>	<i>367 696</i>	<i>386 334</i>	<i>405 875</i>	<i>426 058</i>	<i>447 206</i>	<i>469 364</i>	<i>492 238</i>
<i>Ostopalveluna hankittu</i>	<i>68 000</i>	<i>71 590</i>	<i>75 359</i>	<i>79 256</i>	<i>83 344</i>	<i>87 569</i>	<i>91 998</i>	<i>96 573</i>	<i>101 367</i>	<i>106 389</i>	<i>111 574</i>
<i>Muulla (esim. yksityisen hoidon tuki) hankittu</i>	<i>36 000</i>	<i>37 536</i>	<i>39 133</i>	<i>40 760</i>	<i>42 451</i>	<i>44 174</i>	<i>45 962</i>	<i>47 783</i>	<i>49 673</i>	<i>51 633</i>	<i>53 628</i>
<i>Palvelusetelillä hankittu</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>404 000</i>	<i>424 967</i>	<i>446 959</i>	<i>469 676</i>	<i>493 491</i>	<i>518 077</i>	<i>543 836</i>	<i>570 415</i>	<i>598 246</i>	<i>627 387</i>	<i>657 441</i>
Asiakkaan kustannus per asiakas											
Oma tuotanto	184	192	199	207	216	224	233	243	252	262	273
Ostopalveluna hankittu	184	192	199	207	216	224	233	243	252	262	273
Muulla (esim. yksityisen hoidon tuki) hankittu	209	215	221	228	235	242	249	256	264	272	280
Palvelusetelillä hankittu	194	197	200	203	207	210	213	217	220	224	227
Painotettu keskiarvo	186	194	200	206	208	212	216	220	225	229	233
<i>Painotettu keskiarvo nykytilan jatkuessa</i>	<i>186</i>	<i>194</i>	<i>201</i>	<i>209</i>	<i>217</i>	<i>226</i>	<i>235</i>	<i>244</i>	<i>253</i>	<i>263</i>	<i>274</i>
Asiakkaan kustannus yhteensä											
Oma tuotanto	184 400	172 599	159 558	145 198	43 144	44 870	46 665	48 532	50 473	52 492	54 591
Ostopalveluna hankittu	36 880	28 766	19 945	10 371	0	0	0	0	0	0	0
Muulla (esim. yksityisen hoidon tuki) hankittu	20 852	16 108	11 061	5 696	0	0	0	0	0	0	0
Palvelusetelillä hankittu	0	37 593	76 420	116 297	240 085	246 893	253 835	260 694	267 683	274 804	281 830
Yhteensä	242 132	255 066	266 983	277 562	283 229	291 764	300 500	309 226	318 156	327 296	336 422
<i>Nykytilan jatkuessa</i>											
<i>Oma tuotanto</i>	<i>184 400</i>	<i>194 137</i>	<i>204 357</i>	<i>214 924</i>	<i>226 010</i>	<i>237 467</i>	<i>249 478</i>	<i>261 884</i>	<i>274 883</i>	<i>288 503</i>	<i>302 563</i>
<i>Ostopalveluna hankittu</i>	<i>36 880</i>	<i>38 827</i>	<i>40 871</i>	<i>42 985</i>	<i>45 202</i>	<i>47 493</i>	<i>49 896</i>	<i>52 377</i>	<i>54 977</i>	<i>57 701</i>	<i>60 513</i>
<i>Muulla (esim. yksityisen hoidon tuki) hankittu</i>	<i>20 852</i>	<i>21 742</i>	<i>22 666</i>	<i>23 609</i>	<i>24 588</i>	<i>25 586</i>	<i>26 622</i>	<i>27 677</i>	<i>28 771</i>	<i>29 906</i>	<i>31 062</i>
<i>Palvelusetelillä hankittu</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>242 132</i>	<i>254 705</i>	<i>267 894</i>	<i>281 518</i>	<i>295 800</i>	<i>310 546</i>	<i>325 996</i>	<i>341 938</i>	<i>358 631</i>	<i>376 110</i>	<i>394 137</i>
Kunnan osuus kustannuksista per asiakas											
Oma tuotanto	116	146	180	217	372	305	232	182	158	165	171
Ostopalveluna hankittu	156	162	168	175	182	189	197	205	213	221	230
Muulla (esim. yksityisen hoidon tuki) hankittu	151	156	161	166	170	176	181	186	192	198	204
Palvelusetelillä hankittu	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126
Painotettu keskiarvo	125	146	163	176	162	152	142	134	131	132	133
<i>Painotettu keskiarvo nykytilan jatkuessa</i>	<i>125</i>	<i>129</i>	<i>134</i>	<i>140</i>	<i>145</i>	<i>151</i>	<i>157</i>	<i>163</i>	<i>169</i>	<i>176</i>	<i>183</i>
Kunnan osuus kustannuksista yhteensä											
Oma tuotanto	115 600	131 601	143 831	151 767	74 426	60 979	46 336	36 346	31 641	32 907	34 223
Ostopalveluna hankittu	31 120	24 274	16 830	8 751	0	0	0	0	0	0	0
Muulla (esim. yksityisen hoidon tuki) hankittu	15 148	11 702	8 035	4 138	0	0	0	0	0	0	0
Palvelusetelillä hankittu	0	24 139	48 277	72 289	146 853	148 623	150 392	152 035	153 678	155 321	156 837
Yhteensä	161 868	191 716	216 973	236 945	221 280	209 601	196 728	188 381	185 319	188 228	191 061
<i>Nykytilan jatkuessa</i>											
<i>Oma tuotanto</i>	<i>115 600</i>	<i>121 703</i>	<i>128 110</i>	<i>134 735</i>	<i>141 685</i>	<i>148 867</i>	<i>156 397</i>	<i>164 174</i>	<i>172 323</i>	<i>180 861</i>	<i>189 675</i>
<i>Ostopalveluna hankittu</i>	<i>31 120</i>	<i>32 763</i>	<i>34 488</i>	<i>36 271</i>	<i>38 142</i>	<i>40 076</i>	<i>42 103</i>	<i>44 196</i>	<i>46 390</i>	<i>48 689</i>	<i>51 061</i>
<i>Muulla (esim. yksityisen hoidon tuki) hankittu</i>	<i>15 148</i>	<i>15 795</i>	<i>16 467</i>	<i>17 151</i>	<i>17 863</i>	<i>18 588</i>	<i>19 340</i>	<i>20 107</i>	<i>20 902</i>	<i>21 727</i>	<i>22 566</i>
<i>Palvelusetelillä hankittu</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>161 868</i>	<i>170 261</i>	<i>179 065</i>	<i>188 158</i>	<i>197 690</i>	<i>207 531</i>	<i>217 840</i>	<i>228 477</i>	<i>239 615</i>	<i>251 277</i>	<i>263 303</i>

Edellisen sivun Kustannuslaskelmat- taulukosta on saatavissa laajasti tietoa tuotantokustannuksista nykyisen palvelurakenteen jatkuessa sekä vaihtoehtoisessa palvelurakenteessa. Kustannuksia voidaan tarkastella asiakasta kohden tai yhteensä. Ne jakautuvat myös kunnan ja asiakkaan osuuksiin, sekä eri palvelutuotantotapoihin.

Edellisen sivun Tuloslaskelmat- taulukoihin on kustannuslaskelmien perusteella esitetty kunnan ja yksityisen sektorin tuloslaskelmat sekä nykyisen tuotantorakenteen jatkuessa että siirryttäessä uuteen tuotantorakenteeseen. Yksityissektorin tuloslaskelman kate on suoraan määritelty "Lähtöoletukset" -sivulla eikä sillä ole vaikutusta mallin lopputuloksiin.

2.2. Asiakas- ja palveluohjaus – osio 2

2.2.1. Yleistä

Malli mahdollistaa eri hoito- ja palvelumuotojen rakennemuutosten taloudellisten vaikutusten simuloinnin. Se on suunniteltu erityisesti palvelurakenteen keventämiseen tähtääviin toiminnan ja tämän toiminnan mahdollistaman säästön arviointiin. Mallissa on mahdollista kohdentaa säästö esimerkiksi ennaltaehkäiseviin, terveyttä edistäviin ja ns. matalan kynnyksen palveluihin. Näin voidaan parantaa mahdollisuuksia analysoida sitä, millaisia toimenpiteitä tavoitetilan toteutuminen käytännössä vaatii. Malli laskee kokonaissäästön siirryttäessä nykytilasta kohti tavoitetilaa. Malli mahdollistaa myös muiden palvelurakenteen muutosten simuloinnin.

Mallissa tiedot syötetään väritettyihin soluihin.

Malli käsittelee palvelua kokonaisuutena kunnan kannalta. Mukana ovat kaikki tuotantomuodot, joihin kunta osallistuu taloudellisesti. Oma tuotanto tarkoittaa kunnan omilla resursseillaan tuottamia palveluita. Ostopalveluilla tarkoitetaan kunnan asiakkaille tarjoamia palveluita, joiden tuotanto on ulkoistettu yksityiselle sektorille tai muulle kunnan ulkopuoliselle toimijalle. Muu tuotanto tarkoittaa yksityistä tuotantoa, jota kunta tukee taloudellisesti (esim. yksityisen hoidon tuki). Malli on tehty ensisijaisesti kunnan taloudellisen kehityksen arviointia varten ja näin ollen sellainen yksityinen tuotanto, jota kunta ei tue, on jätetty mallin tarkastelun ulkopuolelle. Tällaisessa toiminnassa tapahtuvat muutokset tulee kuitenkin arvioida ja ottaa huomioon tavoitetilaa arvioitaessa.

Mallin lopputuotoksena saadaan kunnan brutto- tai nettokustannukset vuosille 2010 - 2020 tilanteessa, jossa on siirrytty kohti uudenlaista palvelurakennetta. Vertailukohdaksi tälle kustannuskehitykselle malli laskee myös kustannukset sellaisessa tilanteessa, jossa nykyinen palvelurakenne (eri tuotantomuotojen ja hoitomuotojen suhteelliset osuudet) säilyy ennallaan. Näiden kustannusten erotus on mahdollista kohdistaa ennakoiviin palveluihin halutussa laajuudessa.

Mallissa palvelut on jaettu kuuteen ryhmään:

- 1) Yleisneuvonta ja -ohjaus
- 2) Palveluketjun sisäänottovaihe
- 3) Palvelutarpeen arviointi ja palveluun ohjaus
- 4) Vihreän tason palvelut – avopalvelut (esim. kotihoito, terveyskeskuksen lyhytaikahoito)
- 5) Keltaisen tason palvelut – keskiraskaat palvelut (esim. palveluasuminen)
- 6) Punaisen tason palvelut – raskaat palvelut (esim. laitoshoido).

Malliin tulee syöttää nykyiset kustannukset ja asiakasmaksun osuus kokonaiskustannuksesta per vaihe. Muita tarvittavia parametreja ovat palvelun sitoman henkilökunnan ja asiakkaiden määrä vaiheittain sekä relevantin asiakasryhmän kokonaismäärä (mukaan lukien asiakkaat, jotka eivät nykyisin aiheuta kustannuksia tarkasteltavassa kokonaisuudessa).

2.2.2. Lähtöoletukset

Bruttokustannukset - jakautuminen palveluvaiheittain			
	Yksikkö- hintaa €	Luku- määrä	Asiakasmaksun Kust. osuus tuotanto- yht. kustannuksesta
1. Yleisneuvonta ja -ohjaus			0 0,00 %
2. Palveluketjun sisäänottovaihe			0 0,00 %
3. Palvelutarpeen arviointi ja palveluun ohjaus		694 000	0,00 %
4. Vihreän tason palvelut		72 398 000	10,72 %
5. Keltaisen tason palvelut		23 782 000	24,95 %
6. Punaisen tason palvelut		73 645 000	13,62 %
Kustannukset yhteensä		170 519 000	

Palvelun kohderyhmä ja tavoitetila				
	Henkilöstö	Asiakkaat	Tavoitetila	Kustannus per työntekijä
4. Vihreän tason palvelut	1 430	4 150	78,29 %	50 628
5. Keltaisen tason palvelut	526	1 000	9,65 %	45 213
6. Punaisen tason palvelut	835	1 518	12,06 %	88 208
Palvelun käyttäjät yhteensä	2 791	6 668		
Ikäryhmä yhteensä		16 088		

Sivu sisältää palvelukohtaisten perustietojen syöttökentät.

Kustannusten jakautuminen palveluvaiheittain

Soluihin syötetään tarkasteltavan palvelun vaiheittaiset kustannukset sekä asiakasmaksun osuus tuotantokustannuksesta. Tälle sivulle tulee syöttää bruttokustannukset.

Alla olevassa taulukossa on esitetty esimerkkinä Tampereen vanhuspalveluiden kustannusjakauma.

Bruttokustannukset - jakautuminen palveluvaiheittain				
	Yksikkö- hinta €	Luku- määrä	Kust. yht.	Asiakasmaksun osuus tuotanto- kustannuksesta
1. Yleisneuvonta ja -ohjaus			0	0,00 %
2. Palveluketjun sisäänottovaihe			0	0,00 %
3. Palvelutarpeen arviointi ja palveluun ohjaus			694 000	0,00 %
4. Vihreän tason palvelut			72 398 000	10,72 %
4.1 Kotihoito	22 061 000	1	22 061 000	
4.2 Lyhytaikaishoito	20 979 000	1	20 979 000	
4.3 Ehkäisevä vanhustyö	2 924 000	1	2 924 000	
4.4 Suun terveydenhuolto	606 000	1	606 000	
4.5 Päiväkeskustoiminta	1 374 000	1	1 374 000	
4.6 Veteraanikuntoutus	176 000	1	176 000	
4.7 Muut omat palvelut	291 000	1	291 000	
4.8 Muut palvelut	233 000	1	233 000	
4.9 Kotihoito	9 414 000	1	9 414 000	
4.10 Sotainvalidien kotihoito	1 500 000	1	1 500 000	
4.11 Lyhytaikaishoito	2 357 000	1	2 357 000	
4.12 Omaishoidon tuki	6 497 000	1	6 497 000	
4.13 Ehkäisevä vanhustyö	2 452 000	1	2 452 000	
4.14 Päiväkeskustoiminta	1 325 000	1	1 325 000	
4.15 Veteraanikuntoutus	209 000	1	209 000	
5. Keltaisen tason palvelut			23 782 000	24,95 %
5.1 Asumispalvelut	23 782 000	1	23 782 000	
6. Punaisen tason palvelut			73 645 000	13,62 %
6.1 Vanhainkotihoito A	36 062 000	1	36 062 000	
6.2 Pitkäaikainen sairaalahoido	32 069 000	1	32 069 000	
6.3 Vanhainkotihoito B	5 514 000	1	5 514 000	
Kustannukset yhteensä			170 519 000	

Kuvan esimerkissä vaiheen 4 palveluissa on sekä oman tuotannon että ostopalveluna toteutettavan tuotannon kustannuksia, koska tarkoituksena on tarkastella palvelua kokonaisuutena kunnan kustannusten kannalta. Tämä tulee huomioida mallin tuottamien tulosten tarkastelussa esim. työntekijöiden tai henkilöstön lukumäärien kohdalla.

Kuvan esimerkin mukaisesti tulee malliin syöttää palvelukohtaiset luvut vuosikustannuksina. Samalla on mahdolliset verovaikutukset otettava huomioon.

Palvelun kohderyhmä ja tavoitetila

Palvelun kohderyhmä ja tavoitetila				Kustannus per työntekijä
	Henkilöstö	Asiakkaat	Tavoitetila	
4. Vihreän tason palvelut	1 430	4 150	78,29 %	50 628
5. Keltaisen tason palvelut	526	1 000	9,65 %	45 213
6. Punaisen tason palvelut	835	1 518	12,06 %	88 208
Palvelun käyttäjät yhteensä	2 791	6 668		
Ikäryhmä yhteensä		16 088		

Taulukkoon syötetään työntekijä- ja asiakasmäärät vaiheittain. Tarkoituksena on analysoida, kuinka monta asiakasta ja työntekijää aiheuttaa kunkin vaiheen kustannuksia, eli saada selville kunkin vaiheen kustannus per asiakas ja työntekijä. Taulukossa olevaa kokonaismäärää ei käytetä laskennassa, mutta palvelun käyttäjien suhdetta relevantin väestöryhmän kokonaismäärään voi muuttaa "Tavoitetilan mukainen kehitys" -sivulla (ks. tarkemmin myöhemänä).

Taulukkoon syötetään myös tavoitetilan, eli vuoden 2020 palvelujakauma.

2.2.3. Tavoitetilan mukainen kehitys

Oletukset-taulukko

Oletukset			
Bruttokustannukset	Henkilöjakauma		Tavoitesäästö
	2010	Tavoite 2020	hinnoissa vuonna 2020
4. Vihreän tason palvelut	62,2 %	78,3 %	0 %
5. Keltaisen tason palvelut	15,0 %	9,7 %	0 %
6. Punaisen tason palvelut	22,8 %	12,1 %	0 %

"Oletukset"-taulukossa voi valita, tarkastellaanko mallissa brutto- vai nettokustannuksia. Varsinaiset bruttokustannukset ja asiakasmaksun osuus syötettiin "Lähtöoletukset"-sivulle. Myös tavoitetila tulee "Lähtöoletukset"-sivulta.

Taulukkoon voidaan syöttää myös tavoitesäästö vaiheittaisissa yksikköhinnoissa vuonna 2020. Tätä tavoitetta lähestytään mallissa lineaarisesti vuosina 2011 - 2020.

Vaiheittainen kustannusanalyysi – syötettävät tiedot

Vaiheittainen kustannusanalyysi			
	2010	2011	2012
Tulevan investoinnin jakauma vaiheille 1-3			
1. Yleisneuvonta ja -ohjaus		15 %	15 %
2. Palveluketjun sisäänottovaihe		35 %	35 %
3. Palvelutarpeen arviointi ja palveluun ohjaus		50 %	50 %
Kasvusäästö	0 %	0 %	0 %
Inflaatio	2 %		
Kokonaisinvestointi kokonaissäästöstä	15 %		
Kustannussäästön jakauma		20 %	20 %

Malliin tulee syöttää lisäksi tiedot tavoitetilan ja vuoden 2020 lisäsäästön (ks. ylempänä) tuoman kokonaiskustannussäästön ajoittumisesta investointina vaiheisiin 1 - 3. Investoinnin kokonaissäästö valitaan 'Kokonaisinvestointi kokonaissäästöstä' -kohtaan. Sen vuosittainen jakauma syötetään seuraavalle riville. Ylempään taulukkoon syötetään vuosittainen investoinnin jakauma vaiheisiin 1 - 3.

Muut syötettävät komponentit ovat 'Kasvusäästö' ja 'Inflaatio'.

Kasvusäästö-kohdassa voidaan säätää palvelun väestömäärään pohjautuvan kysynnän kasvua. Esim. jos väestömäärä kasvaa vuonna 2011 kolmella prosentilla, syöttämällä vuoden 2011 kasvusäästökäsi 50 prosenttia, on kasvu enää 1,5 prosenttia.

Inflaatio-kohdassa määritetään tasainen vuosittainen kustannusinflaatio.

2.2.4. Nykytilan mukainen kehitys

Kustannuskehitys nykytilan jatkuessa						
	2 010 Kust. yht.	2 011 Kust. yht.	2 012 Kust. yht.	2 013 Kust. yht.	2 014 Kust. yht.	Yhteensä 2010-2020
1. Yleisneuvonta ja -ohjaus	0	0	0	0	0	0
2. Palveluketjun sisäänottovaihe	0	0	0	0	0	0
3. Palvelutarpeen arviointi ja palveluun ohjaus	694 000	733 838	774 992	817 498	861 395	10 059 828
4. Vihreän tason palvelut	72 398 000	76 553 881	80 847 038	85 281 300	89 860 594	1 049 440 054
5. Keltaisen tason palvelut	23 782 000	25 147 164	26 557 422	28 014 032	29 518 283	344 730 288
6. Punaisen tason palvelut	73 645 000	77 872 463	82 239 567	86 750 205	91 408 374	1 067 515 854
Vaiheet 1-6 yhteensä	170 519 000	180 307 346	190 419 019	200 863 036	211 648 645	2 471 746 024
Vaiheet 4-6 yhteensä	169 825 000	179 573 509	189 644 027	200 045 538	210 787 251	2 461 686 196

Sivulla lasketaan kustannuskehitys nykytilassa. Tältä sivulta luvut menevät "Tavoitetilan mukainen kehitys" -sivulle, jossa varsinainen lukujen laskenta suoritetaan. Tälle sivulle tulee tietoa myös "Väestöennuste"-sivulta.

2.2.5. Kustannussäästöjen nykyarvo

Säästöjen nettonykyarvo						
	2010	2011	2012	2013	2014	Jäännös- vuosi
Investoinnit vs. säästöt						
1. Yleisneuvonta ja -ohjaus	0	-882 401	-882 401	-882 401	-441 200	
2. Palveluketjun sisäänottovaihe	0	-2 058 935	-2 058 935	-2 058 935	-1 029 467	
3. Palvelutarpeen arviointi ja palveluun ohjaus	0	-2 941 335	-2 941 335	-2 941 335	-1 470 668	
4. Vihreän tason palvelut	0	-1 973 946	-4 169 292	-6 596 950	-9 268 243	
5. Keltaisen tason palvelut	0	896 446	1 893 438	2 995 933	4 209 071	
6. Punaisen tason palvelut	0	3 660 724	7 732 036	12 234 179	17 188 146	
Investoinnit vaiheisiin 1-3	0	-7 856 617	-10 051 962	-12 479 621	-12 209 579	
Säästöt vaiheista 3-4	0	4 557 170	9 625 474	15 230 112	21 397 217	
Nettokassavirta	0	-3 299 447	-426 488	2 750 491	9 187 639	40 383 815
Nykyarvo		-2 999 497	-352 469	2 066 485	6 275 281	155 697 087
Nettonykyarvo yhteensä	234 698 024					

Sivulla on mahdollista tarkastella kustannussäästöjen nykyarvoa. Lähtötiedoiksi sivun nykyarvolaskelma tarvitsee arvion pääoman kustannuksesta sekä jäännösvuoden kasvun. Nykyarvolaskelmassa oletetaan jäännösvuoden säästöjen jatkuvan vielä 2020 vuoden jälkeekin.

2.2.6. Väestöennuste

Väestörakenteen kehitys							
	Ikäluokat yhteensä	0 - 14	15 - 64	65 -	0 - 14 %	15 - 64 %	65 - %
2000	5 181 115	936 333	3 467 584	777 198	18 %	67 %	15 %
2010	5 378 165	886 705	3 547 475	943 985	16 %	66 %	18 %
2011	5 403 942	891 768	3 533 574	978 601	17 %	65 %	18 %
2012	5 429 720	896 830	3 519 673	1 013 217	17 %	65 %	19 %
2013	5 455 497	901 893	3 505 772	1 047 832	17 %	64 %	19 %
2014	5 481 274	906 955	3 491 871	1 082 448	17 %	64 %	20 %
2015	5 507 052	912 018	3 477 970	1 117 064	17 %	63 %	20 %
2016	5 532 829	917 081	3 464 068	1 151 680	17 %	63 %	21 %
2017	5 558 606	922 143	3 450 167	1 186 296	17 %	62 %	21 %
2018	5 584 383	927 206	3 436 266	1 220 911	17 %	62 %	22 %
2019	5 610 161	932 268	3 422 365	1 255 527	17 %	61 %	22 %
2020	5 635 938	937 331	3 408 464	1 290 143	17 %	60 %	23 %
2030	5 850 097	942 715	3 382 227	1 525 155	16 %	58 %	26 %
2040	5 985 356	926 800	3 450 788	1 607 768	15 %	58 %	27 %
2050	6 090 038	948 367	3 461 034	1 680 367	16 %	57 %	28 %
2060	6 213 048	957 068	3 469 063	1 786 917	15 %	56 %	29 %

Lähde: Tilastokeskus

Volyymikasvu		
Palvelun käyttäjien kehitys	Kasvusäästö	Väestöryhmän kehitys
3,7 %	0 %	3,7 %
3,5 %	0 %	3,5 %
3,4 %	0 %	3,4 %
3,3 %	0 %	3,3 %
3,2 %	0 %	3,2 %
3,1 %	0 %	3,1 %
3,0 %	0 %	3,0 %
2,9 %	0 %	2,9 %
2,8 %	0 %	2,8 %
2,8 %	0 %	2,8 %

"Väestöennuste"-sivulla määritetään palvelun käyttäjien määrän kasvu ja palvelua koskevan kokonaisväestön kasvu. Tämänhetkinen malli perustuu Suomen väestöennusteeseen, mutta laskentaa on toki mahdollista määrittää tapauskohtaisesti erikseen. Palvelun käyttäjien määrän kehitys suhteessa kokonaisväestöryhmän kehitykseen määritetään mallissa "Tavoitetilan mukainen kehitys" -sivun "Kasvusäästö"-kohdasta.

2.2.7. Laskentametodologiasta

Malli laskee käyttäjän määrittelemän inflaation mukaisen kehityksen palveluvaihekohtaisiin yksikköhintoihin. Tällä hetkellä malli on suunniteltu siten, että kustakin palvelusta syötetään kokonaiskustannus ja henkilöstön sekä asiakkaiden määrä tarkasteluhetkellä. Näin lasketaan alkuvaiheen vaihteittaiset yksikköhinnat. Mallissa vaihteittainen palvelurakenne lähestyy vuoden 2020 tavoitetilaa siten, että kokonaisasiakkaiden kehitys on sama verrattuna nykytilaan, mutta vaihteittainen asiakasmäärä muuttuu lineaarisesti kohti tavoitetilaa. Nykytilan mukaista asiakasmäärän kehitystä voi muuttaa väestöennustepohjaa muokkaamalla ja/tai asettamalla kasvurajoitteita tai lisäkasvua edellä kuvatulla tavalla. Kun yksikköhinnat muuttuvat inflaation mukaisesti, määrittävät uusi kustannus per asiakas ja asiakkaiden määrä vaihteittaisen kokonaiskustannuksen.

Malli laskee kumulatiivisen kokonaissäätön 2011 - 2020, joka voidaan kohdistaa vaiheisiin 1 - 3 aiemmin kuvatun taulukon avulla.

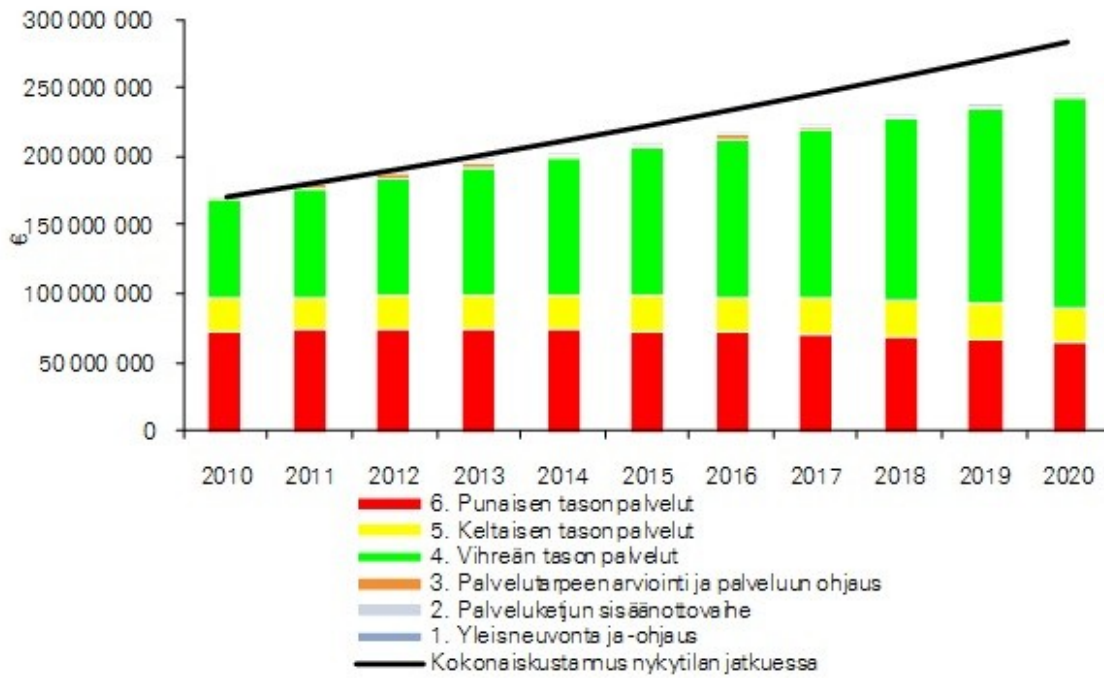
Mallista lasketaan myös henkilöstökohtaisia lukuja, eli saadaan tietoa tulevaisuudessa tarvittavasta henkilöstön määrästä.

2.2.8. Mallin tuottamat raportit

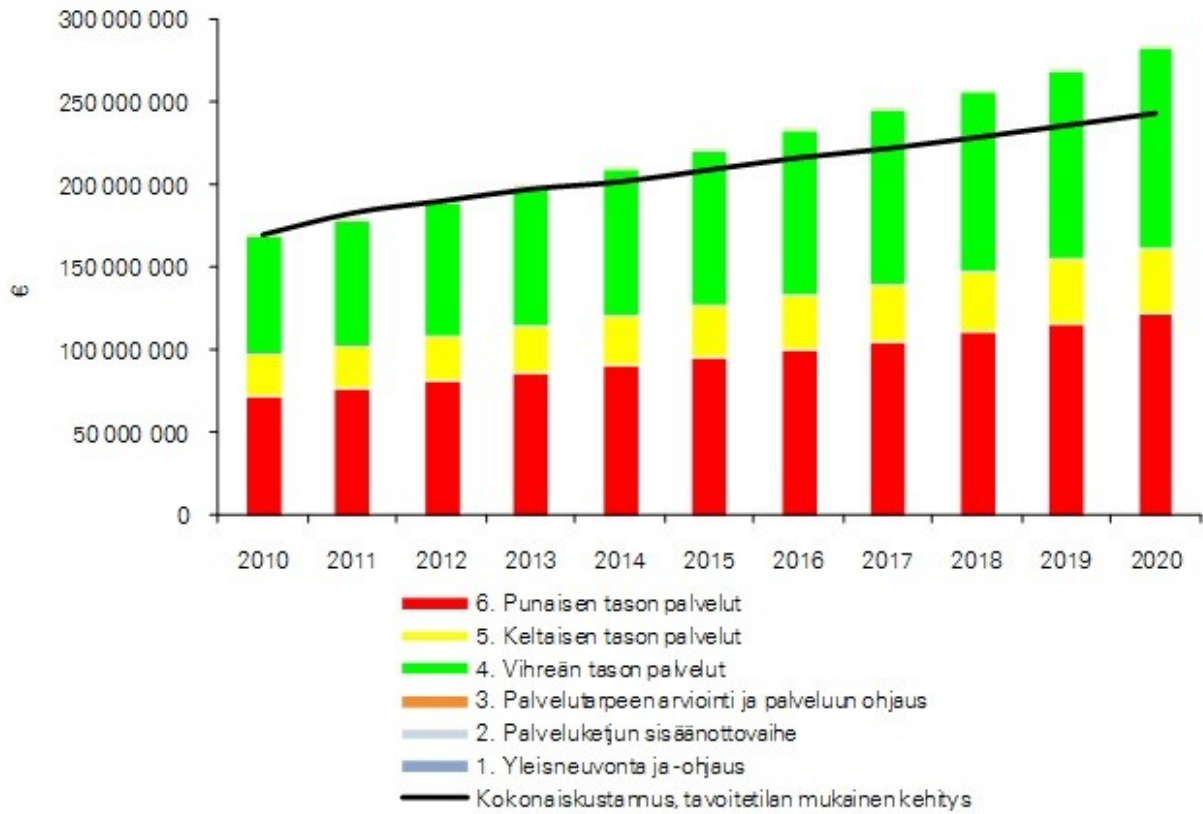
Yllä olevassa kaaviossa on vuosittainen sekä kumulatiivinen säästö investointien jälkeen, kun siirrytään kohti tavoitetilaa.

Palvelun kustannus tavoitetilan mukaisessa kehityksessä

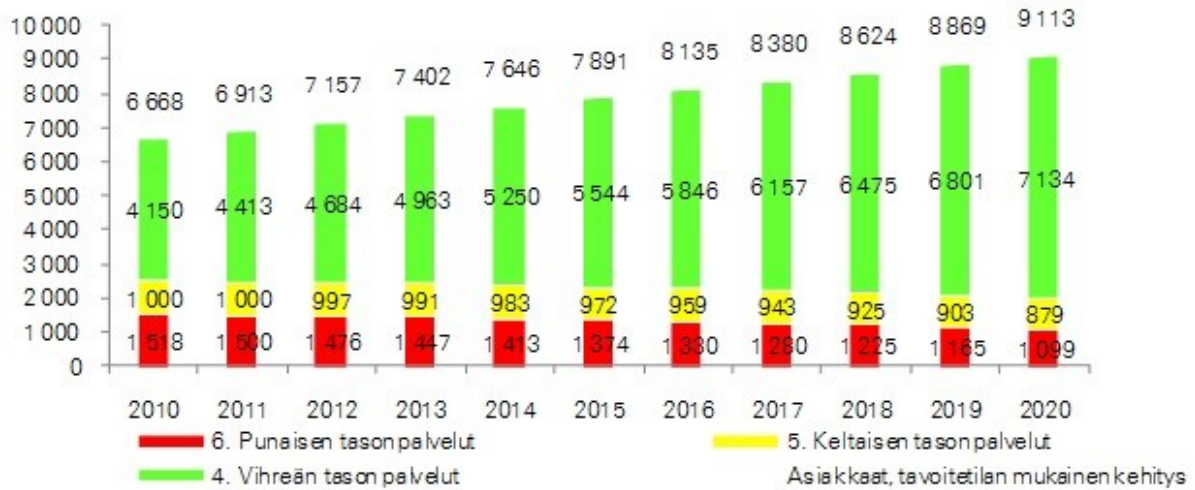
Yllä olevassa kaaviossa on esitetty palvelun kustannuksen kehitys siirryttäessä kohti tavoitetilaa. Kustannukset on eritelty palvelutasoittain, ja niiden rinnalla on esitetty kokonaiskustannuksen kehitys nykytilan jatkuessa.

Palvelun kustannusrakenne nykytilan jatkuessa

Yllä olevassa kaaviossa on esitetty palvelun kustannuksen kehitys nykytilan jatkuessa. Kustannukset on eritelty palvelutasoittain, ja niiden rinnalla on esitetty kokonaiskustannuksen siirryttäessä kohti tavoitetilaa.

Asiakkaat palvelutasoin tavoitetilan mukaisessa kehityksessä

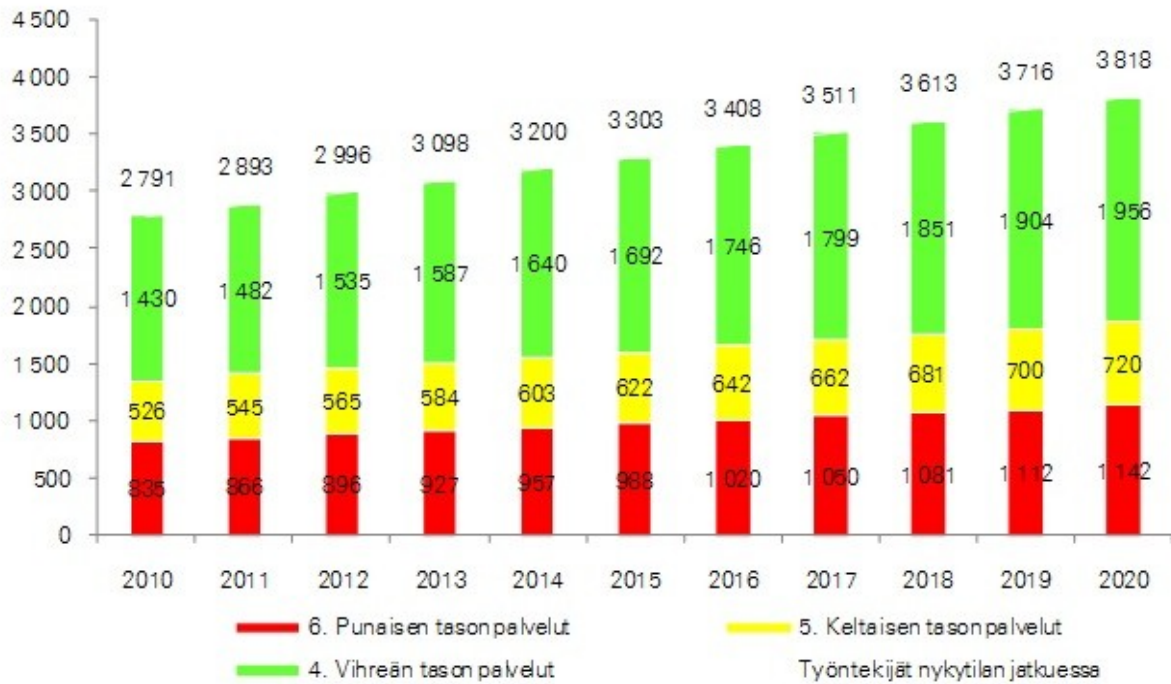
Yllä olevassa kaaviossa on esitetty asiakkaiden lukumäärän kehitys palvelutasoin siirryttäessä kohti tavoitetilaa.

Asiakkaat palvelutasoittain nykytilan jatkuessa

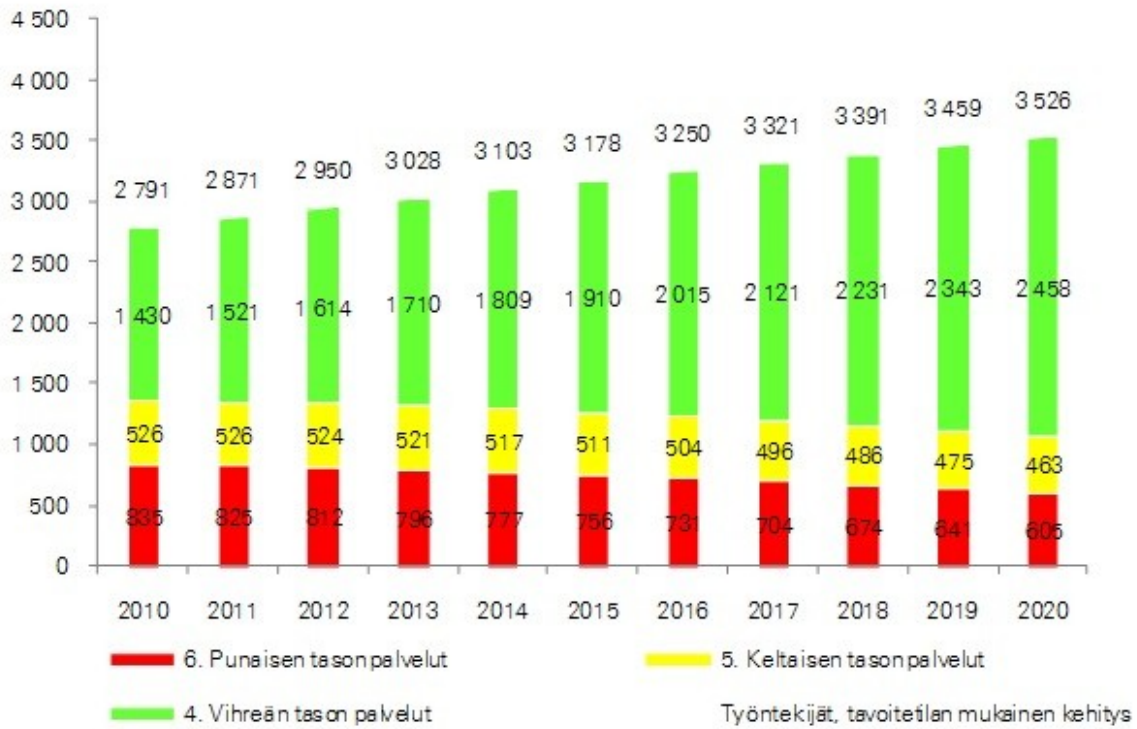
Yllä olevassa kaaviossa on esitetty asiakkaiden lukumäärän kehitys palvelutasoittain nykytilan jatkuessa.

Tarvittavat työntekijät nykytilan jatkuessa

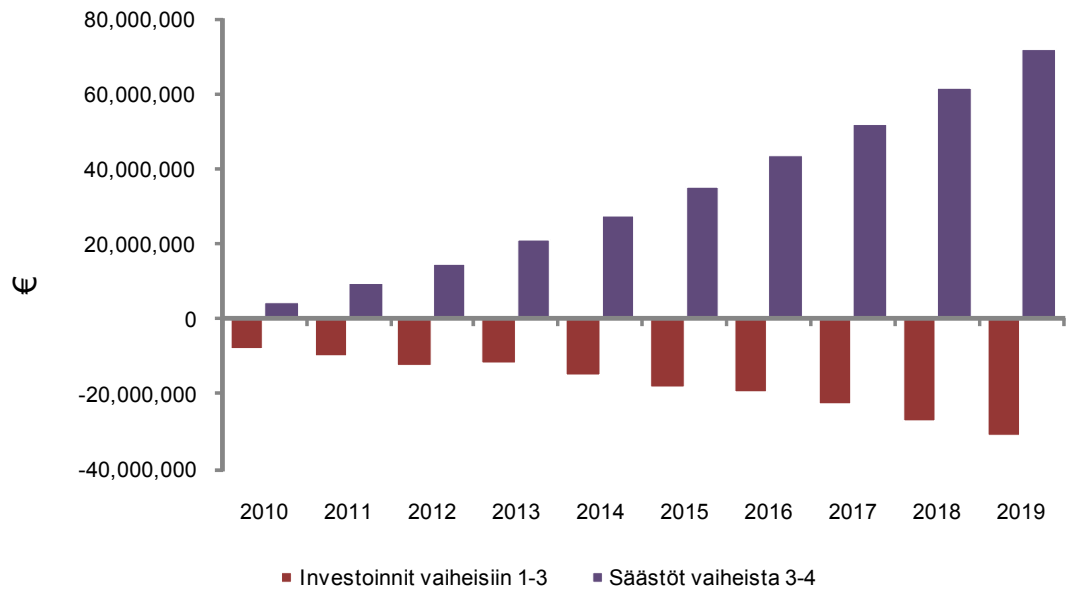
Yllä olevassa kaaviossa on esitetty tarvittavien työntekijöiden kehitys palvelutasoittain siirryttäessä tavoitetilaan.

Tarvittavat työntekijät tavoitetilan mukaisessa kehityksessä

Yllä olevassa kaaviossa on esitetty tarvittavien työntekijöiden kehitys palvelutasoittain nykytilan jatkuessa.

Säästöt vs. investoinnit

Yllä olevassa kaaviossa on esitetty investoinnit ja säästöt rinnakkain.

2.3. Case Tyyne – Esimerkki kevyempiin hoitomalleihin siirtymisen säästöpotentiaalista vanhustenhoidossa

Tässä dokumentissa on esitetty esimerkkilaskelmia siitä, miten vaihtoehtoisilla hoitomalleilla voidaan vanhustenhoidossa saavuttaa huomattavia säästöjä. Kotihoitopalveluilla on useissa tapauksissa mahdollista saavuttaa taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti järkevämpiä tuloksia kuin vanhainkotipalveluilla.

Dokumentissa on laskettu auki kolmen eri vaihtoehdoisen kehityspolun kustannukset Tyynele. Hän on 78-vuotias nainen, joka ei kykene enää täysin omatoimiseen asumiseen. Alla on esitetty yhteenvedot eri kehityspoluista.

Kehityspolut ovat kuvitteellisia, mutta yksikköhinnat on pyritty asettamaan mahdollisimman lähelle kuntien keskimääräisiä arvoja.

Kehityspolku A

Tyyne joutuu vanhainkotiin ja saa lisäksi noin 270 päivän edestä sairaalahoitoa seuraavan 10 vuoden aikana. Tätä taloudellisesti raskasta kehityspolkua voidaan pitää vertailukohtana kevyemmille kehityspoluille B ja C.

2011	<ul style="list-style-type: none"> • Tyyne asuu kotona. • Terveyskeskuskäyntejä kuukausittain. • Tyyne ei saa kotiin mitään apua. • Tyynellä on perussairautena diabetes, jonka vuoksi terveyskeskus- ja laboratorikäyntejä säännöllisesti. • Tyyne kuljetetaan kerran ambulanssilla päivystysvastaanotolle, josta hän joutuu erikoissairaanhoidon ja sieltä terveyskeskuksen vuodeosastolle, josta hänet kotiutetaan ilman kotiin annettavaa tukea.
2012	<ul style="list-style-type: none"> • Ambulanssikuljetuksia eri 3. • Erikoissairaanhoidon ja vuodeosastopäiviä enemmän, jonka vuoksi terveyskeskuskäyntejä vähemmän. • Tyynen lonkka murtuu kaatuessaan kotona. Seuraa pitkiä vuodeosastojaksoja. • Viimeisen vuodeosastojakson jälkeen Tyynen kunto on heikentynyt niin, että hän saa vanhainkotipaikan.
2013	<ul style="list-style-type: none"> • Tyyne asuu vanhainkodissa. • Perussairauden vuoksi joutuu olemaan pitkän jakson sairaalahoidossa.
2014	<ul style="list-style-type: none"> • Seuraavat vuodet Tyyne asuu koko vuoden vanhainkodissa. • Joitakin sairaalajaksoja.

Kehityspolku B

Tyyne saa säännöllistä kotihoitoa vuoteen 2015 saakka, jonka jälkeen hän siirtyy tehostetun palveluasumisen piiriin. Tyyne saa lisäksi noin 110 päivän edestä sairaalahoitoa seuraavan 10 vuoden aikana. Kevyemmän asumisen ja madaltuneen sairaalahoitotarpeen mahdollistaa osaltaan myös osallistumisen palvelutasojen 1 - 3 päiväkerhotoimintaan ja laboratoriokäynteihin.

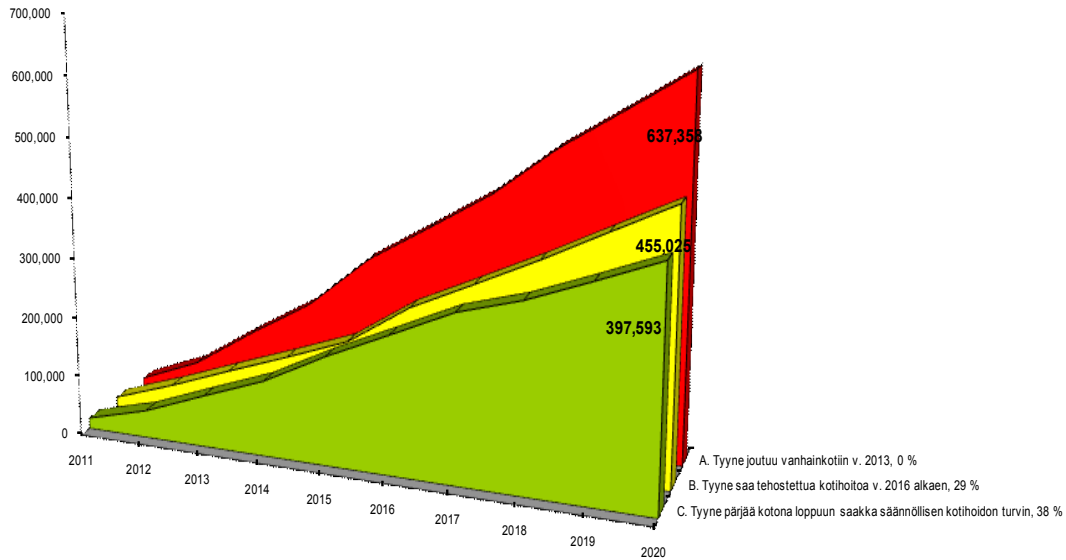
2011	<ul style="list-style-type: none"> • Tyyne asuu kotona. • Terveyskeskuskäyntejä kuukausittain. • Tyyne saa tilapäistä kotihoitoa tarpeen mukaan. • Tyynellä on perussairautena diabetes, jonka vuoksi terveystakeskus- ja laboratoriokäyntejä säännöllisesti. • Tyyne käy päiväkerhossa säännöllisesti.
2012	<ul style="list-style-type: none"> • Tyynen lonkka murtuu kaatuessaan kotona. Seuraa pitkä vuodeosastojakso, jossa hän saa säännöllistä kuntoutusta. • Tyyne kuntoutuu niin, että hän pystyy asumaan kotona säännöllisen kotihoidon turvin. • Tyyne saa ateriat kotiin. • Tyyne saa myös turvarannekkeen.
2013	<ul style="list-style-type: none"> • Vuodet 2013 - 2015 Tyyne asuu säännöllisen kotiin annettavan kuntoutuksen ja kotihoidon turvin kotona, eikä hänen tilassaan tapahdu merkittäviä muutoksia.
2016	<ul style="list-style-type: none"> • Tyyne joutuu perussairautensa vuoksi sairaalahoitoon. • Tyynen toimintakyky sairaalajakson jälkeen on heikentynyt pysyvästi, joten Tyyne saa tehostettua kotihoitoa. • Tyynellä käy kotona viikoittain avustaja, jonka avulla Tyyne jatkaa päiväkerhossa käyntejä.

Kehityspolku C

Työne pärjää kotona loppuun saakka säännöllisen kotihoidon turvin. Lisäksi hän saa yhteensä 330 vuorokautta tehostettua palveluasumista ryhmäkodissa. Osallistuminen palvelutasojen 1 - 3 päiväkerhotoimintaan ja laboratoriokäynteihin on suurinta tässä kehityspolussa.

Kustannusvertailu

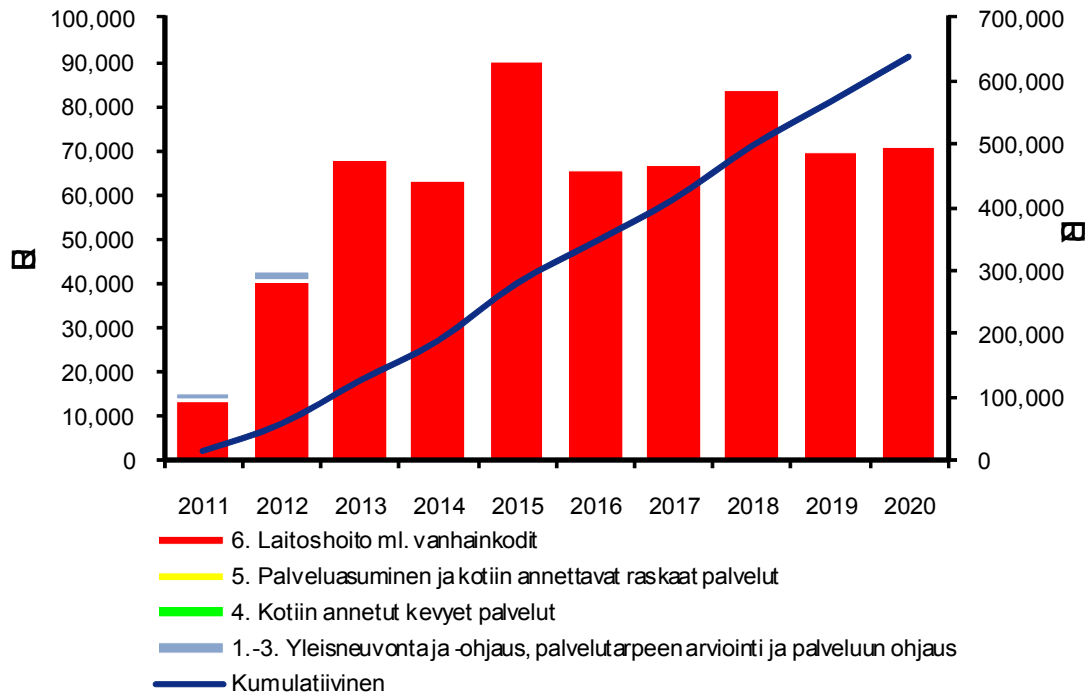
Yhteenveto kustannuksista

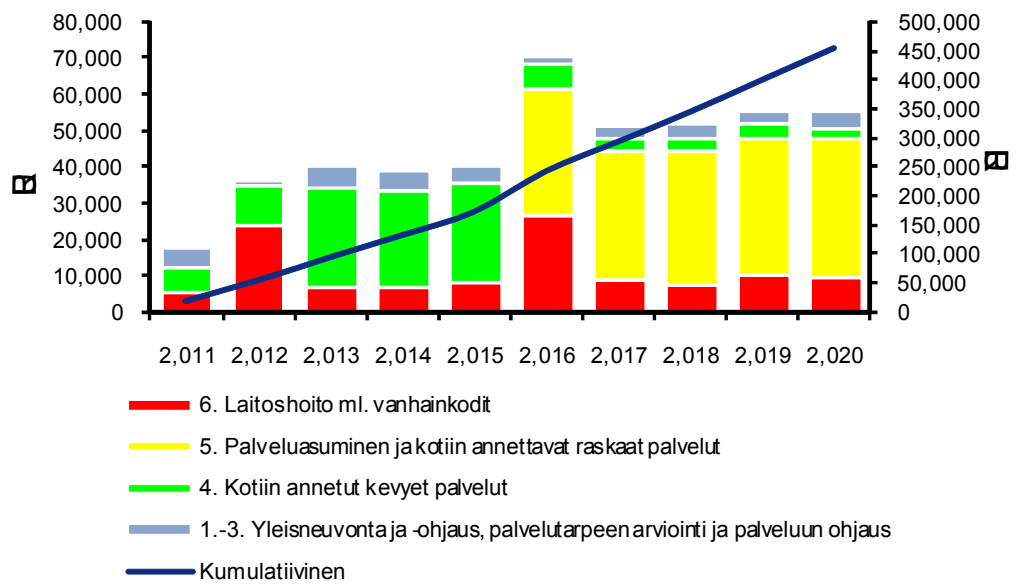
Raskaimman kehityspolun A kokonaiskustannus seuraavan 10 vuoden aikana on noin 640 tuhatta euroa. Tästä on mahdollista saavuttaa noin 180 tuhannen euron ja 29 prosentin säästö kehityspolun B mukaisessa skenaariossa, ja noin 240 tuhannen euron ja 38 prosentin säästö kehityspolun C mukaisessa skenaariossa.

Skenaarioiden yhteenveto					
EUR	2011	2012	2013	2014	2020
Kumulatiivinen kustannus					
A. Tyyne joutuu vanhainkotiin v. 2013, 0 %	15 654	58 389	126 530	189 667	637 358
B. Tyyne saa tehostettua kotihoitoa v. 2016 alkaen, 29 %	17 600	53 559	93 302	131 930	455 025
C. Tyyne pärjää kotona loppuun saakka säännöllisen kotihoidon turvin, 38 %	18 150	46 251	87 024	126 809	397 593
Kumulatiivinen säästö vs. Case A					
A. Tyyne joutuu vanhainkotiin v. 2013, 0 %	0	0	0	0	0
B. Tyyne saa tehostettua kotihoitoa v. 2016 alkaen, 29 %	-1 946	4 830	33 228	57 736	182 333
C. Tyyne pärjää kotona loppuun saakka säännöllisen kotihoidon turvin, 38 %	-2 496	12 138	39 506	62 858	239 765
Prosentuaalinen säästö vs. Case A					
A. Tyyne joutuu vanhainkotiin v. 2013, 0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
B. Tyyne saa tehostettua kotihoitoa v. 2016 alkaen, 29 %	-12 %	8 %	26 %	30 %	29 %
C. Tyyne pärjää kotona loppuun saakka säännöllisen kotihoidon turvin, 38 %	-16 %	21 %	31 %	33 %	38 %

A - Vanhainkoti v. 2013 alkaen

B - Tehostettu kotihoito v. 2016 alkaen

C- Kotihoito

